

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 27 marca 2025 r.,
sprawy radcy prawnego M. D.

obwinionego z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw.

z art. 6, 11 i 48 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych
w Warszawie

z dnia 21 lutego 2024 r., sygn. akt [...]

utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej
Izby Radców Prawnych [...]

z dnia 26 kwietnia 2022 r., sygn. akt [...]

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20**
(dwudziestu) zł obciążyć obwinionego radcę prawnego M. D.

[M. T.]

UZASADNIENIE

Radca prawny M. D. został obwiniony o to, że

1. będąc obrońcą Ł. M. w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy [...] w P. [...] Wydział Karny w sprawie o sygn. akt [...] na rozprawie w dniu 9 czerwca 2021 r. w P., po zwróceniu uwagi przez przewodniczącą Sądu, aby założył maseczkę zakrywającą usta i nos, oświadczył, że obowiązek noszenia maseczki jest jego zdaniem niekonstytucyjny oraz na rozprawie w dniu 7 października 2021 r. sam odmówił założenia maseczki i to mimo pouczenia, że zostanie wezwana policja sądowa; po przybyciu policji sądowej, która przeprowadziła na sali sądowej interwencję wobec obwinionego, który cały czas odmawiał założenia maseczki i założył maseczkę dopiero, gdy przewodnicząca składu poinformowała go, że niezależnie od przebiegu interwencji policji sądowej zarządzi opuszczenie przez obrońcę sali, co spowoduje, że obwiniony nie będzie reprezentowany przez obrońcę; ostatecznie obwiniony założył maseczkę, tj. popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, z art. 6, art. 11 i art. 48 Kodeksu etyki radcy prawnego w sposób zawiniony nienależycie wykonywał czynności zawodowe i uchybił ślubowaniu radcowskiemu oraz zasadom kodeksu etyki zawodowej;
2. będąc obrońcą Ł. M. w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy [...] w P. III Wydział Karny w sprawie o sygn. akt [...] nie stawiał się na rozprawę wyznaczoną na dzień 18 listopada 2021 r. w P. prawidłowo zawiadomiony; gdyż nie został wpuszczony do gmachu sądu przez policję sądową ponieważ odmówił założenia maseczki, a ta, którą posiadał przy sobie, była pocięta, tj. popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, z art. 6, art. 11 i art. 48 Kodeksu etyki radcy prawnego w sposób zawiniony nienależycie wykonywał czynności zawodowe i uchybił ślubowaniu radcowskiemu oraz zasadom kodeksu etyki zawodowej.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych [...] orzeczeniem z dnia 26 kwietnia 2022 r., sygn. akt [...] uznał obwinionego radcę prawnego M. D.:

1. za winnego popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że będąc obrońcą Ł. M. w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy [...] w P. [...] Wydział Karny w sprawie o sygn. akt [...] na rozprawie w dniu 7 października 2021 r. odmówił założenia maseczki i to mimo pouczenia, że zostanie wezwana policja sądowa, po przybyciu policji sądowej, która przeprowadziła na sali sądowej interwencję wobec obwinionego, który cały czas odmawiał założenia maseczki i założył maseczkę dopiero, gdy przewodnicząca składu poinformowała go, że niezależnie od przebiegu interwencji policji sądowej zarządzi opuszczenie przez obrońcę sali, co spowoduje, że obwiniony nie będzie reprezentowany przez obrońcę; ostatecznie obwiniony założył maseczkę tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, z art. 6, art. 11 i art. 48 Kodeksu etyki radcy prawnego w sposób zawiniony nienależycie wykonywał czynności zawodowe i uchybił ślubowaniu radcowskiemu oraz zasadom kodeksu etyki zawodowe i za to wymierzył mu karę nagany;
2. za winnego popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że będąc obrońcą Ł. M. w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy [...] w P. [...] Wydział Karny w sprawie o sygn. akt [...] nie stawił się na rozprawę wyznaczoną na dzień 18 listopada 2021 r. w P. prawidłowo zawiadomiony, gdyż nie został wpuszczony do gmachu sądu przez policję sądową ponieważ odmówił założenia maseczki, a ta, którą posiadał przy sobie, była pocięta, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, z art. 6, art. 11 i art. 48 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w sposób zawiniony nienależycie wykonywał czynności zawodowe i uchybił

ślubowaniu radcowskiemu oraz zasadom kodeksu etyki zawodowej i za to wymierzył mu karę nagany;

3. na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych wymierzył obwinionemu karę łączną nagany;
4. na podstawie art. 70⁶ ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych obciążył obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego i zasądził od niego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] kwotę 2520,00 zł.

Po rozpoznaniu odwołania wniesionego przez obwinionego, Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. akt [...], utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie oraz zasądził od radcy prawnego M. D. koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1800 zł na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych.

Na skutek kasacji wniesionej przez obwinionego, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 3 października 2023 r., sygn. akt II ZK 23/33, uchylił zaskarżone orzeczenie i sprawę dyscyplinarną przekazał do ponownego rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych w postępowaniu odwoławczym, kosztami postępowania kasacyjnego obciążając Skarb Państwa.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 21 lutego 2024 r., sygn. akt [...], utrzymał w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych [...] z dnia 26 kwietnia 2022 r., sygn. akt [...], zasądzając od obwinionego na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie kwotę 2000 zł tytułem kosztów postępowania.

Od tego orzeczenia kasację wywiódł obrońca obwinionego, zaskarżając je w całości na korzyść obwinionego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 422 § 1 k.p.k., polegające na pominięciu wytycznych i oceny prawnej Sądu Najwyższego, zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2023 r. (sygn. akt II ZK 23/23), przez:
 1. uznanie, że podnoszone w odwołaniu zarzuty nie były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (tj. podczas gdy SN wskazał już, że „stwierdzone uchybienia o charakterze rażącym, niewątpliwie mogły mieć wpływ na treść

wyroku, albowiem dotyczyły zarzutów, których prawidłowa ocena w niniejszej sprawie ma bardzo istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia co do meritum”);

2. utrzymujący się – w ponownie wydanym orzeczeniu – brak rozpoznania zarzutów odwołania;
1. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 433 § 1 i 2 k.p.k., polegające na nierozpoznaniu istoty sprawy i nierozpoznaniu zarzutów podniesionych w środku odwoławczym od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...], tj.:
 1. w przedmiocie braku przeprowadzenia postępowania dowodowego; Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazał jedynie, że uszkodzenie maseczki było niesporne, jednak nie wskazał, jakie przeprowadzone w sprawie dowody uznał za prowadzące do wniosku, że maseczka ponacinana nie była funkcjonalna czy prawidłowa, ani nie ustalił, jaki był stan faktyczny w tym zakresie;
 2. w przedmiocie niekonstytucyjności rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego (powoływanego dalej jako „rozporządzenie”
 3. w przedmiocie braku mocy wiążącej zarządzenia Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego [...] w stosunku do obwinionego; Wyższy Sąd Dyscyplinarny odniósł się do zarzutów jedynie szczątkowo i niedostatecznie, wskazując na zmianę ustawy o chorobach zakaźnych polegającą na dopisaniu do katalogu uprawnień Rady Ministrów możliwości nakazania zakrywania ust i nosa oraz na zawarte w rozporządzeniu uprawnienie zarządzającego budynkiem do uchylecia wyłączenia z tego obowiązku osób wykonujących czynności zawodowe lub służbowe w budynkach użyteczności publicznej – jednak nie odnosząc się do niekompletności delegacji ustawowej oraz wydania przedmiotowego rozporządzenia niezgodnie z jej treścią (tj. nie na podstawie danych przekazanych przez organy wskazane w treści przepisu kompetencyjnego), a także braku możliwości ograniczania w drodze rozporządzenia praw i wolności człowieka i obywatela);

4. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 413 § 1 pkt 4-6 i § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 433 k.p.k., przez zaakceptowanie orzeczenia I instancji, w którym opis czynu oraz kwalifikacji prawnej jest nieprecyzyjny oraz nie pozwala na odtworzenie treści normy postępowania (oraz jej źródła), której naruszenie stanowiło podstawę ukarania;
5. rażące naruszenie prawa materialnego, polegające na uznaniu obowiązku obwinionego podporządkowywania się zarządzeniu Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego [...] w P., tj. art. 87 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 2 w zw. z art. 92 ust. 2 Konstytucji, przez uznanie, że obwiniony miał obowiązek stosowania się do wewnętrznego aktu regulacyjnego (zarządzenia władz sądu), wydanego przez osoby nie posiadające kompetencji do narzucania mu określonych norm postępowania oraz że dopuszczalne jest dalsze subdelegowanie uprawnień wynikających z delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia;
6. rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 i art. 74¹ ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 i art. 48 Kodeksu etyki radcy prawnego w zw. z art. 1 § 1 k.k. i art. 25 § 1 k.k., przez bezzasadne przyjęcie, że odmowa zastosowania się do bezprawnych podustawowych aktów normatywnych, sprzecznych z aktami wyższego rzędu (Konstytucją i ustawą), a także że brak stawiennictwa (jako obrońcy) na rozprawie w sprawie wykroczeniowej (w sytuacji, gdy nie zachodziły przesłanki do obrony obligatoryjnej, wskazane w art. 21 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia), stanowi przewinienie dyscyplinarne;
7. naruszenie prawa materialnego, polegające na przyjęciu, że radca prawny ma obowiązek brania udziału w posiedzeniu sądu w stroju innym niż określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o radcach prawnych
8. rażące naruszenie art. 70⁶ ust. 1 i ust. 3 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 630 k.p.k. przez obciążenie obwinionego kosztami postępowania w kwocie przewyższającej stawkę minimalną określoną w uchwale Krajowej Rady Radców Prawnych (uchwała nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów

postępowania dyscyplinarnego), określających „zryczałtowane” koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym, mimo braku jakiegokolwiek uzasadnienia dla przyjęcia kosztów odwoławczych powyżej wysokości minimalnej, a także rozstrzygnięcie na niekorzyść Obwinionego przy ponownym rozpoznaniu sprawy (przez obciążenie go podwyższonymi kosztami postępowania przy ponownym rozpoznawaniu sprawy, w sytuacji gdy do ponownego rozpoznawania sprawy doszło w następstwie uwzględnienia kasacji obwinionego.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca obwinionego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz poprzedzającego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, a także o uniewinnienie obwinionego od zarzucanych mu czynów.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, wobec czego podlegała rozpoznaniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że stosownie do treści art. 62² ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499), zwanej dalej „u.r.p.”, kasację wnosi się od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wydawanego w II instancji, przy czym stosownie do treści art. 62³ u.r.p. kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa oraz rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej.

Z powołanych przepisów wynika, że kasacja nie jest środkiem zaskarżenia służącym weryfikacji poprawności rozstrzygnięcia wydanego w I instancji. Oznacza to, że w kasacji nie jest dopuszczalne stawianie zarzutów, które w istocie są skierowane do orzeczenia okręgowego sądu dyscyplinarnego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem umocowany do ponownej weryfikacji orzeczenia pierwszoinstancyjnego, gdyż temu służy wyłącznie postępowanie odwoławcze, a takie zostało w sprawie przeprowadzone.

Należy jednocześnie podkreślić specyfikę związaną z usytuowaniem Sądu Najwyższego w strukturze organów związanych z postępowaniem dyscyplinarnym wszystkich przewidzianych w ustawodawstwie zawodów zaufania publicznego, a więc również radców prawnych. Sąd Najwyższy nie jest kolejnym sądem

dyscyplinarnym przyporządkowanym do tej struktury; ustawodawca nałożył na Sąd Najwyższy jedynie obowiązek kontroli prawidłowości odwoławczych postępowań dyscyplinarnych wyłącznie z punktu widzenia zgodności tego postępowania z prawem oraz adekwatności orzekanych w tym postępowaniu dolegliwości. W modelu kontroli postępowań dyscyplinarnych określonych zawodów zaufania publicznego chodzi zatem o to, aby najwyższy rangą sąd państwa miał możliwość weryfikacji prawidłowości realizacji określonych zadań, jakie prawodawca przewidział dla określonych korporacji zawodowych w kontekście pewnych uprawnień władczych, jakie tym korporacjom przysługują w ramach sądownictwa dyscyplinarnego. Należy jednocześnie podkreślić, że obowiązki Sądu Najwyższego, jak już wcześniej zaznaczono, nie pokrywają się w żadnej mierze z obowiązkami sądu odwoławczego, gdyż kontrola prawidłowości postępowania dyscyplinarnego została ograniczona wyłącznie do płaszczyzny stosowania prawa przez sąd dyscyplinarny odwoławczy i odbywa się w płaszczyźnie kasacyjnej, a więc z natury rzeczy wyjątkowej, ukierunkowanej na stwierdzenie tylko szczególnej rangi uchybień, których zaistnienie dyskwalifikuje w ogóle zaskarżone orzeczenie sądu dyscyplinarnego II instancji, powodując, że nie sposób zaakceptować jego istnienia w obrocie prawnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 marca 2024 r., sygn. akt II ZK 74/23; z dnia 26 lipca 2024 r., sygn. akt II ZK 14/24; z dnia 21 listopada 2024 r., sygn. akt II ZK 84/24; z dnia 11 grudnia 2024 r., sygn. akt II ZK 66/24; z dnia 21 lutego 2025 r., sygn. akt II ZK 85/24).

Konsekwencją treści art. 62² i 62³ u.r.p. jest także to, że w kasacji można podnieść zarzuty wyłącznie natury prawnej, co oznacza, że w postępowaniu kasacyjnym wykluczone jest kwestionowanie ustaleń faktycznych. Sąd Najwyższy, także w modelu kontroli postępowań dyscyplinarnych zawodów zaufania publicznego, jest bowiem sądem prawa i zakresem jego kognicji w ramach postępowania kasacyjnego jest objęte jedynie badanie zaskarżonego orzeczenia z punktu widzenia zgodności z prawem, w dodatku, jak już wspomniano, w sposób kwalifikowany, odmienny od kontroli odwoławczej. Na skarżącym kasacją ciąży zatem obowiązek wykazania nie tylko istnienia określonego uchybienia sądu odwoławczego, ale także jego kardynalnego, kwalifikowanego charakteru, które dyskwalifikuje zaskarżone orzeczenie i nakazuje jego uchylenie.

Analiza treści wniesionej kasacji nie wskazuje, by w postępowaniu odwoławczym w sprawie obwinionego radcy prawnego M. D. do takich uchybień doszło w zakresie żadnego z podniesionych zarzutów.

Chybiony jest zarzut z pkt 1 kasacji, w ramach którego skarżący zarzuca Sądowi II instancji pominięcie wytycznych i oceny prawnej dokonanej w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2023 r., sygn. akt II ZK 23/23. Uchybieniem dostrzeżonym wówczas przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu Wyższego Sądu Dyscyplinarnego było jedynie nieustosunkowanie się przez ten Sąd do zarzutów zawartych w odwołaniu skarżącego, a dotyczących kwestii takich jak:

- moc wiążąca zarządzenia nr [...] prezesa i dyrektora Sądu Rejonowego [...] w P. z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie zasad obsługi interesantów oraz prowadzenia rozpraw;
- moc wiążącą rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego.

Dostrzegając powyższe, należy wskazać, że Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu nie przesądził żadnego kierunku rozstrzygnięcia kwestii spornych, jakie zogniskowały się wokół zagadnienia mocy wiążącej wymienionych wyżej aktów normatywnych, a jedynie zobligował Wyższy Sąd Dyscyplinarny do ich rozważenia. Jak wynika z uzasadnienia orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wydanego po ponownym rozpatrzeniu sprawy, Sąd ten poddał szczegółowej analizie obowiązujący wówczas stan prawny (str. 5-7 uzasadnienia), uznając jednak, że przy ocenie zachowania obwinionego kluczowe znaczenie ma nie tyle to, czy powyższe unormowania prawne były zgodne z przepisami Konstytucji, ile sposób, w jaki obwiniony zademonstrował swój sprzeciw wobec „nielegalnych” jego zdaniem przepisów podczas wykonywania obowiązków zawodowych na rozprawie w dniu 7 października 2021 r. oraz przed wejściem do budynku sądu w dniu 18 listopada 2021 r., a ten był w ocenie Sądu ostentacyjny i naganny. Dokonując w tym zakresie własnych ustaleń oraz ocen, Sąd ten nie naruszył zapatrywań Sądu kasacyjnego wyrażonych w niniejszej sprawie.

W świetle powyższego chybiony jest również zarzut z pkt 2b i 2c. Wbrew wywiadowi skarżącego Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpoznał odwołanie w zakresie, w jakim przedmiotem kontestacji stały się przepisy regulujące kwestie związane ze sferą nakazów i zakazów wprowadzonych w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego (rozporządzenie Rady Ministrów, zarządzenia prezesa i dyrektora Sądu Rejonowego [...] w P.). Sąd ten słusznie uznał, że zagadnienie zgodności z Konstytucją wspomnianych ograniczeń nie ma znaczenia dla oceny dyscyplinarnej zachowań obwinionego, skoro to sposób jego działania i kontekst sytuacyjny jego zachowań, prowadziły do wniosku o popełnieniu przez niego przewinień dyscyplinarnych, zakwalifikowanych przy zastosowaniu odpowiednich przepisów Kodeksu etyki radcy prawnego. Innymi słowy, to, czy obowiązujące wówczas rozwiązania normatywne były zgodne z Konstytucją, pozostaje bez wpływu na ocenę jego zachowań, nawet bowiem ich następce zakwestionowanie przez Trybunał Konstytucji (do czego zresztą nie doszło), nie uprawniało obwinionego jako radcy prawnego profesjonalnie wykonującego swój zawód, do jawnie ostentacyjnego kwestionowania poleceń przewodniczącego składu orzekającego i zarządzeń kierownictwa sądu, a więc do zachowań, które w konsekwencji doprowadziły do interwencji funkcjonariuszy Policji.

Z kolei zarzut z pkt. 2a kasacji jest w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalny. Odnosi się on do sfery związanej z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów (kwestia związana z ustaleniem, czy maseczka, którą dysponował obwiniony, była „funkcjonalna czy prawidłowa”), a z przyczyn wskazanych w początkowej części niniejszego uzasadnienia, podnoszenie tego typu zarzutów w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne.

Podsumowując wywody dotyczące zarzutów z pkt 2 kasacji należy stwierdzić, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpoznał sprawę w granicach zaskarżenia oraz w ramach zarzutów podniesionych w środgu odwoławczym, rozważając przy tym wszystkie wnioski i zarzuty, a zatem nie uchybił normom art. 433 § 1 i 2 k.p.k.

Podobnie – jako pozbawiony podstawy formalnoprawnej w postępowaniu kasacyjnym – należy ocenić zarzut z pkt. 3 kasacji. Zarzut ten w istocie został skierowany pod adresem orzeczenia Sądu I instancji, który w swoim rozstrzygnięciu zmodyfikował opis czynu, za popełnienie którego obwiniony został ukarany

w postępowaniu dyscyplinarnym i zakwalifikował go z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 u.r.p. oraz z art. 6, art. 11 i art. 48 Kodeksu etyki radcy prawnego. Sąd II instancji zaś utrzymał w mocy to rozstrzygnięcie, wyjaśniając w uzasadnieniu orzeczenia, z jakiego powodu opis ten uznał za prawidłowy i co legło u podstaw przyjętej kwalifikacji prawnej (str. 7 i 8 uzasadnienia). Nie doszło zatem do naruszenia art. 433 k.p.k., zaś do naruszenia art. 413 § 1 pkt 4-5 i § 2 pkt 1 k.p.k. dojść nie mogło, ponieważ przepisy te są adresowane do Sądu I instancji, a w postępowaniu odwoławczym nie znajdują zastosowania.

Zarzut z pkt. 4 kasacji jest chybiony.

Krytyczne poglądy obwinionego na kwestie związane z mocą obowiązującą aktów wykonawczych do ustawy i zarządzeń prezesa i dyrektora sądu rejonowego, normujących porządek wewnętrzny w budynku sądu, nie stanowią wystarczającej przesłanki do tego, aby aktom tym się nie podporządkowywać w sposób ostantacyjny i godzący w powagę Sądu. Nie niweczą też mocy obowiązującej tychże aktów. Akty te mogą być kwestionowane zarówno na drodze uruchamiania odpowiednich procedur prawnych (w przypadku wadliwości konstytucyjnej aktów wykonawczych do ustawy – w trybie przewidzianym w ustawie o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym; w przypadku zarządzeń prezesa i dyrektora sądu – w trybie skargowym), jak i w wypowiedziach kierowanych do Sądu, niemniej jednak krytyka ta nie może prowadzić do przyjęcia postawy, w której decyzje przewodniczącego składu lub kierownictwa sądu są naruszane, bez uprzedniego, skutecznego zakwestionowania ich mocy obowiązującej.

Należy wskazać, że moc obowiązująca powołanego rozporządzenia Rady Ministrów oraz wydanego na jego podstawie zarządzenia prezesa i dyrektora sądu, nie została skutecznie zakwestionowana, a zagadnienie zgodności z Konstytucją tychże aktów jest irrelewantne z punktu widzenia zarzutów stawianych obwinionemu oraz przyjętej kwalifikacji prawnej jego zachowań. Istotą bowiem tych zarzutów jest sposób działania obwinionego, a nie jego poglądy na kwestie legalności obowiązujących wówczas ograniczeń. Nie doszło zatem do naruszenia wskazanych w treści zarzutu z pkt 4 kasacji unormowań art. 87 ust. 1, art. 31 ust. 2 i art. 92 ust. 2 Konstytucji.

Zarzuty z pkt. 5 i 6 kasacji należało uznać za bezpodstawne. Mają one zresztą charakter pozorny, bowiem – choć skarżący w ich ramach podnosi naruszenie przepisów prawa materialnego – w istocie zarzuty te sprowadzają się do kwestionowania ustaleń faktycznych, czego w świetle art. 62³ u.r.p. formułującego podstawy kasacji – czynić nie można.

Należy przypomnieć, że „postawienie w środku odwoławczym jednocześnie zarzutu obrazy przepisów postępowania i obrazy przepisów prawa materialnego oraz błędu w ustaleniach faktycznych jest nieprawidłowe. Zarzut obrazy prawa materialnego jest możliwy, co do zasady, jedynie wówczas, gdy skarżący nie kwestionuje ustaleń faktycznych, bowiem obraza ta może polegać na błędnej wykładni zastosowania przepisów, zastosowaniu nieodpowiedniego przepisu, a także na niezastosowaniu określonego przepisu prawa materialnego w sytuacji, gdy jego zastosowanie jest obowiązkowe. W związku z tym obraza prawa materialnego może być przyczyną zaskarżenia jedynie wtedy, gdy ma ona charakter samoistny, nie można mówić o jej zaistnieniu, gdy wątpliwości orzeczenia upatruje się w naruszeniu przepisów postępowania lub w błędzie w ustaleniach faktycznych” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2016 r. sygn. akt WA 22/15). W innym orzeczeniu – w postanowieniu z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt IV KK 288/14 – Sąd Najwyższy stwierdził: „obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu w orzeczeniu, które zostało oparte na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Tym samym obraza prawa materialnego nie ma miejsca, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych”. Warto też wskazać również na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 29 października 2010 r. sygn. akt III KK 221/10, zgodnie z którym „nieprawidłowe nazwanie przez skarżącego wadliwości polegającej na przyjęciu za podstawę wyroku błędnych ustaleń faktycznych „naruszeniem prawa materialnego” nie może prowadzić do obejścia ustawowej regulacji podstaw kasacji i nie uprawnia instancji kasacyjnej do badania – pod pozorem rozpoznawania „zarzutu naruszenia prawa” – w rzeczywistości zarzutu opartego o przepis art. 438 pkt 3 k.p.k.”. Zwłaszcza ten ostatni z przywołanych judykatów znajduje odniesienie do przyjętego przez autora kasacji

sposobu konstrukcji zarzutu z jej pkt. 5. Treść tego zarzutu wskazuje przy tym, że w istocie nie chodzi skarżącemu o prawidłowość zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, ale o wadliwość polegającą na przypisaniu mu określonego zachowania, odpowiednio opisanego i kwalifikowanego z przytoczonych przepisów ustawy o radcach prawnych oraz Kodeksu etyki radcy prawnego. W istocie więc przedmiotem kontestacji w postępowaniu kasacyjnym stały się ustalenia faktyczne sprowadzające się do stwierdzenia, że obwiniony dopuścił się deliktu dyscyplinarnego w określonym kształcie. Również zatem z tego powodu rozstrzygając co do kasacji w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy nie jest umocowany do rozpoznania tego typu zarzutu.

Odnosząc się do zarzutu z pkt. 6 kasacji należy dodatkowo stwierdzić, że skarżący polemizuje z poglądem, który nie został przez Sąd II instancji wyrażony w uzasadnieniu orzeczenia. Sąd ten nie stwierdził bowiem, że maseczka ochronna stanowi element stroju urzędowego radcy prawnego, natomiast jest dość oczywiste, że w okresie zagrożenia epidemicznego stanowiła jedynie środek ochronny służący profilaktyce zdrowotnej osób przebywających w budynku Sądu i biorących udział w czynnościach procesowych.

Zarzut z pkt. 7 kasacji należało uznać za bezpodstawny.

Zgodnie z treścią art. 62³ u.r.p. podstawą kasacji może być rażące naruszenie prawa. Nie można jednak mówić o rażącym naruszeniu prawa w sytuacji, w której Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozstrzygając o kosztach postępowania, ustalił wysokość tych kosztów w granicach wyznaczonych treścią § 1 ust. 1 pkt 2 uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych nr 86/IX/2015 z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego oraz w oparciu o kryteria wskazane w § 1 ust. 2 tej uchwały. Wyższy Sąd Dyscyplinarny wążąc takie elementy związane z przebiegiem postępowania jak liczba i czasochłonności czynności procesowych, rozpraw i posiedzeń oraz rodzaj i stopień zawisłości sprawy, był uprawniony do dokonania samodzielnej oceny wpływu tych czynników na wysokość zasądzonych od obwinionego kosztów postępowania. Odmienne zapatrywania skarżącego w kwestii odpowiedniego dostosowania orzeczonych kosztów postępowania do realiów danej sprawy nie są wystarczające do stwierdzenia, że doszło w tym zakresie do

jakiegokolwiek naruszenia prawa, a już na pewno nie doszło do naruszenia rażącego, a tylko takie naruszenie może stać się przedmiotem rozważań Sądu kasacyjnego. Sąd II instancji nie uchybił zatem art. 70⁶ ust. 1 i 2 u.r.p. nakazującym ustalać koszty postępowania w sposób zryczałtowany i odpowiadający warunkom określonym w przepisach powołanej wyżej uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych, ani przepisowi art. 630 k.p.k. nakazującemu Sądowi obciążyć Skarb Państwa (tudzież właściwy organ samorządu radcowskiego) wydatkami związanymi z oskarżeniem w sytuacji, gdy obwinionego nie ukarano za wszystkie zarzucane mu delikty. Wymaga przy tym podkreślenia, że ostatnia z wymienionych sytuacji w niniejszej sprawie nie wystąpiła, gdyż orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego zostało utrzymane w mocy w całości. Z kolei koszty postępowania odwoławczego ustalane są niezależnie od kosztów postępowania przed Sądem I instancji. Nawet w postępowaniu pierwszoinstancyjnym Sąd uznał obwinionego za winnego obu stawianych mu zarzutów, a okoliczność wyeliminowania z jednego z nich opisu jednego ze zdarzeń nie uprawnia do stwierdzenia, że został on od jakiegoś zarzutu uwolniony.

Konkludując, wywiedzioną w niniejszej sprawie kasację należało uznać za oczywiście bezzasadną – i w konsekwencji oddalić na posiedzeniu w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 u.r.p.

O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono zgodnie z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 u.r.p., uwzględniając treść § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 663, z późn. zm.).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[M. T.]

[a.ł.]

